

Η ηλιακή κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα

Μία πρόταση για ένα πράσινο κοινωνικό τιμολόγιο

GREENPEACE

Πως η χώρα μας μπορεί να βοηθήσει
340.000 ευάλωτα νοικοκυριά να αφήσουν
οριστικά πίσω τους την εξάρτηση από το
κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο, παράγοντας τα
ίδια την ηλιακή ενέργεια που χρειάζονται

Ιανουάριος 2019

Κείμενο / επιμέλεια: Τάκης Γρηγορίου, Δημήτρης Ιμπραήμ

Τεχνικός σύμβουλος σε θέματα ΑΠΕ: Στέλιος Ψωμάς

Σύνοψη:

Η κυβέρνηση μπορεί να ξεκινήσει άμεσα τη σταδιακή αντικατάσταση του σημερινού προβληματικού κοινωνικού οικιακού τιμολογίου (ΚΟΤ) με ένα φιλόδοξο και αποτελεσματικό 'πράσινο' ΚΟΤ, βοηθώντας σταδιακά 340.000 ευάλωτα νοικοκυριά να μετατραπούν σε μικροπαραγωγούς της δικής τους ηλιακής ενέργειας.

Με αυτόν τον τρόπο τα νοικοκυριά θα αποκτήσουν την ενεργειακή ανεξαρτησία τους και θα βγουν από το καθεστώς της ακραίας ενεργειακής φτώχειας. Εξίσου σημαντικά, θα διασφαλιστεί η μετάβαση της ελληνικής οικονομίας στην καθαρή ενέργεια με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης και η ενίσχυση των αρχών της ενεργειακής δημοκρατίας.

ΠΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ:

Υλοποίηση δεκαετούς προγράμματος σταδιακής ένταξης 340.000 ευάλωτων νοικοκυριών, με εκτιμώμενο μέσο ετήσιο κόστος υλοποίησης έως 45 εκατ. € ετησίως, κατά το οποίο τα νοικοκυριά: είτε αποκτούν δωρεάν το δικό τους οικιακό φωτοβολταϊκό σύστημα ισχύος 2kW, είτε αποκτούν δωρεάν μέρος αντίστοιχης ισχύος από ενεργειακή κοινότητα η οποία λειτουργεί φωτοβολταϊκό πάρκο για ενεργειακό συμψηφισμό.

Το πρόγραμμα μπορεί να ξεκινήσει άμεσα σε πιλοτική μορφή, με ένα μικρό ποσό της τάξεως των 6-13 εκατ. € για τον πρώτο χρόνο, ενώ αργότερα μπορεί να ενισχυθεί και με κονδύλια που θα απελευθερώνονται από διαφορετικές πηγές, συμπεριλαμβανομένης της πηγής η οποία υποστηρίζει το σημερινό ΚΟΤ (χρεώσεις υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στους λογαριασμούς των καταναλωτών).

Σε κάθε περίπτωση, το προτεινόμενο πρόγραμμα δεν επιβαρύνει τους καταναλωτές ή τους φορολογουμένους, αφού το κόστος υλοποίησής του είναι ίσο ή ακόμα και χαμηλότερο από το ετήσιο κόστος του σημερινού ΚΟΤ. Επιπλέον, η Greenpeace προτείνει την αξιοποίηση συγκεκριμένων διαθέσιμων πόρων οι οποίοι μπορούν να ανακαταμεμηθούν εύκολα χωρίς να επηρεάσουν τον κρατικό προϋπολογισμό ή να επιβαρύνουν περαιτέρω τους καταναλωτές.

Το πρόγραμμα μπορεί να υλοποιηθεί με τη συμμετοχή των ΟΤΑ αλλά και των προμηθευτών ενέργειας. Ιδιαίτερα για τη ΔΕΗ μπορούν να προκύψουν σημαντικά οφέλη: αφενός θα καταστεί πρωταγωνιστής στη διαδικασία εκδημοκρατισμού του τομέα ενέργειας – βελτιώνοντας το περιβαλλοντικό και κοινωνικό της προφίλ – αφετέρου θα διευκολυνθεί η αποπληρωμή των οφειλών προς τη ΔΕΗ από νοικοκυριά τα οποία σήμερα αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους.

Προβλεπόμενα οφέλη για κάθε νοικοκυριό ανά σενάριο:

Ισχύς 2kW	Οφέλη ανά νοικοκυριό
Συνολική ετήσια παραγωγή ενέργειας	2.750 - 3.100 kWh / έτος
Ποσοστό κάλυψης ετήσιων αναγκών ηλεκτρικής ενέργειας ανά νοικοκυριό	70-80%
Εκτιμώμενη μέση ετήσια εξοικονόμηση χρημάτων ανά νοικοκυριό (25ετία)	345-425€

© Greenpeace

ΕΠΙΔΟΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΒΡΩΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών και η Συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα επιβάλλουν ραγδαίες αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι οικονομίες και γρήγορη στροφή προς ένα μέλλον με 100% καθαρή ενέργεια.

Με το προτεινόμενο πρόγραμμα η χώρα μας μπορεί να εφαρμόσει μία αποτελεσματική και κοινωνικά δίκαιη κλιματική πολιτική. Οι επιδοτήσεις κατανάλωσης, όπως είναι το ΚΟΤ, ενισχύουν το σημερινό ενεργειακό σύστημα, το οποίο στηρίζεται στην καύση ορυκτών καυσίμων από μεγάλες ενεργειακές εταιρείες. Επιπλέον, κρατούν δέσμια τα ευάλωτα νοικοκυριά σε ένα καθεστώς συνεχόμενης παροχής βοήθειας.

Αντίθετα, το προτεινόμενο πρόγραμμα επιδοτεί επενδύσεις καθαρής ενέργειας στα ίδια τα νοικοκυριά: ενισχύει τον ρόλο τους στην ενεργειακή μετάβαση, μειώνει τη χρήση ορυκτών καυσίμων και δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας. Η υλοποίηση του προτεινόμενου προγράμματος θα δημιουργήσει επίσης **440 – 6.580 θέσεις εργασίας** στην ελληνική οικονομία.

Παρόμοια προγράμματα **ηλιακής κοινωνικής πολιτικής** ήδη εφαρμόζονται εδώ και λίγα χρόνια σε άλλες χώρες. Καθώς η ενεργειακή δημοκρατία δίνει στους πολίτες αυξανόμενο ρόλο στην παραγωγή ενέργειας, όλο και περισσότερα προγράμματα ηλιακής κοινωνικής πολιτικής αναμένεται να εφαρμοστούν στο εγγύς μέλλον σε όλο τον κόσμο. Δεν υπάρχει κανένας απολύτως λόγος η Ελλάδα να περιμένει άλλο, από τη στιγμή που έχει το ηλιακό δυναμικό (συγκριτικό πλεονέκτημα της οικονομίας) αλλά και έντονο πρόβλημα ενεργειακής ένδειας, το οποίο ταλαιπωρεί ένα υψηλό ποσοστό του πληθυσμού.

Η χώρα μας θα πρέπει να συμπεριλάβει την ηλιακή κοινωνική πολιτική στο **Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα** ως μία από τις βασικότερες πολιτικές που ενισχύουν την κοινωνικά δίκαιη μετάβαση προς ένα καθαρό μέλλον. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η πολιτική βούληση, καθώς και κάποιες αναγκαίες και επείγουσες βελτιώσεις του θεσμικού πλαισίου.

© Panos Mitsios / Greenpeace

ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

• Καταπολέμηση ενεργειακής φτώχειας και μόνιμη ενίσχυση εισοδήματος νοικοκυριών με μία και μοναδική παρέμβαση

Τα νοικοκυριά βγαίνουν από το καθεστώς στήριξης και βρίσκουν την αξιοπρέπειά τους με μία και μόνο παρέμβαση. Για τον ίδιο λόγο, γίνεται πολύ αποδοτικότερη χρήση των χρημάτων των καταναλωτών και των φορολογούμενων.

• Ενεργειακή μετάβαση με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης

Το όραμα της κοινωνικά δίκαιης μετάβασης στην καθαρή ενέργεια μεταφράζεται σε δυναμική συμμετοχή των πολιτών – και των ασθενέστερων οικονομικά πολιτών – στην παραγωγική ανασυγκρότηση του ενεργειακού τομέα. Με ένα πρόγραμμα ηλιακής κοινωνικής πολιτικής διασφαλίζεται ότι ο εκδημοκρατισμός του ενεργειακού τομέα αφορά όλους, δηλαδή ότι 'κανείς δεν θα μείνει πίσω'.

• Οριστική λύση για οφειλές νοικοκυριών προς ΔΕΗ

Ένα σημαντικό όφελος για την ΔΕΗ είναι ότι τα νοικοκυριά υποχρεούνται να υπαχθούν σε καθεστώς τακτοποίησης των οφειλών τους. Πρόκειται για μία 'win-win' περίπτωση, με τη μεν ΔΕΗ να διασφαλίζει την αποπληρωμή των οφειλών και τα δε νοικοκυριά να τις αποπληρώνουν με βιώσιμο τρόπο χάρη στη δωρεάν ηλιακή ενέργεια.

• Ενίσχυση εγχώριας οικονομίας και όχι εισαγόμενων ορυκτών καυσίμων

Το ηλιακό δυναμικό της χώρας αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα για την ελληνική οικονομία, ενώ μπορεί να στηρίξει δεκάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας. Ακόμα και αν η χώρα μας εισάγει όλα τα φωτοβολταϊκά πάνελ και τους μετατροπείς (inverters), η εγχώρια προστιθέμενη αξία ενός φωτοβολταϊκού μπορεί να φτάσει και το 60% της επένδυσης.

• Αποτελεσματική κλιματική πολιτική

Ένα φιλόδοξο πρόγραμμα θέτει στο επίκεντρο της κλιματικής πολιτικής εκατοντάδες χιλιάδες νοικοκυριά, τα οποία από παθητικοί καταναλωτές ορυκτών καυσίμων μετατρέπονται σε μικροπαραγωγούς καθαρής ενέργειας.

• Ενίσχυση ρόλου ΔΕΗ στην ενεργειακή μετάβαση και τον εκδημοκρατισμό του ενεργειακού τομέα

Η ΔΕΗ πρέπει να αφήσει τα ορυκτά καύσιμα στο παρελθόν και να επικεντρωθεί στον τρόπο με τον οποίο μπορεί να βοηθήσει τον εαυτό της, αλλά και τη χώρα να εκμεταλλευτεί το πλούσιο ανανεώσιμο δυναμικό της. Να μεταβεί γρήγορα στη νέα εποχή με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης και προασπιζόμενη τις αρχές της ενεργειακής δημοκρατίας.

GREENPEACE